

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Булган аймгийн Шинэ хөдөө хөгжил ОНӨААТҮГ-ын 2020 оны санхүүгийн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

Аудитын код: БУА-2021/6/СТА-ОНӨААН

Цахим хуудас: www.audit.mn Булган аймаг 2021 он	Газрын дарга, тэргүүлэх аудитор: Д.Анхбаяр Утас: 70342315 Цахим хаяг: Ankhubayard@audit.gov.mn Аудитын менежер: Ж.Энхцоодол Утас: 70342716 Цахим хаяг: Enkhtsoodolj@audit.gov.mn Аудитор: Б.Энхтөр Утас: 70342716 Цахим хаяг: Enkhturb@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт

Агуулга

1.Төрийн аудитын санал, дүгнэлт	3
2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан.....	5
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	5
2.2 Аудит хийсэн орлогын дэлгэрэнгүй тайлан.....	5
2.3 Аудит хийсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан.....	6
2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан.....	6
4	Error! Bookmark not defined.
Бүх цэвэр мөнгөн гүйлгээ.....	Error! Bookmark not defined.
2.5 Аудит хийсэн эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлт, зорилтот түвшний тайлан	Error! Bookmark not defined.
3.Аудитын тайлан.....	7
3.1. Ерөнхий зүйл.....	7
3.2. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй	8
3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт	8
3.4. Материаллаг байдал	8
3.5. Санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүд.....	9
3.6. Зорилтот түвшний төлөвлөлт, гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга.....	10
3.7. Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, үйл ажиллагаа	11
3.8. Шилэн дансны мэдээлэл.....	11
3.9. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт.....	11
3.10. Аудитын илрүүлэлт.....	12
Залруулсан алдаа.....	12
3.11. Балансын дараах үйл явдал болон дараагийн аудитаар авч үзэх анхаарал татахуйц бусад чухал асуудлууд	12
4. Менежментийн захидал	13
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт	15

1.Төрийн аудитын санал, дүгнэлт

 БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР 63082 Булган аймаг, Булган сум, Жаргалант баг, Утас: 7034-2580, Факс: 7034-2580 <i>2021.05.15</i> № <i>147</i> Танай _____-ны № _____ т	БУЛГАН АЙМГИЙН ШИНЭ ХӨДӨӨ ХӨГЖИЛ ОНӨААТҮГ-ЫН ЗАХИРАЛ Ш.ӨЛЗИЙХУТАГ ТАНАА
Хязгаарлалттай дүгнэлт	
Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.8-д заасны дагуу Шинэ хөдөө-хөгжил ОНӨААТҮГ-ын 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ. Аудитын гол асуудалд дурдсан алдаа, зөрчлийн үр нөлөөг эс тооцвол Шинэ хөдөө-хөгжил ОНӨААТҮГ-ын 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл материаллаг алдаагүй, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан холбогдох журамд нийцүүлэн үнэн зөв, шударга толилуулсан байна.	
Дүгнэлтийн үндэслэл Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, гарын авлагын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.	
Бусад мэдээлэл Байгууллагын удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ. Бусад мэдээлэл нь санхүүгийн ба санхүүгийн бус мэдээллийг агуулсан байна. Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.	
Аудитын гол асуудал (Хязгаарлалттай дүгнэлтийн товч утгыг оруулна.) Материаллаг түвшинөөс өндөр. Анхан шатны баримтгүй ажил гүйлгээ хийсэн нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.7, авлага өглөг барагдуулж ажиллаагүй нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8, эргэлтийн хөрөнгийг тоо ширхгээр тоолж хүлээн аваагүй нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1 дэх заалтыг хангахгүй байна.	
Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага	
006020301	

улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан холбогдох журам, зааврын дагуу үнэн зөв, шударга бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

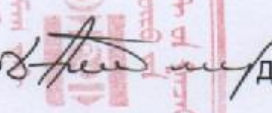
Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсч болох материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтуудыг хэрэгжүүлэх хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдаанаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан нь бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар түүнийг бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Д.АНХБАЯР

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/Төгрөгөөр/			
Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	00.00	1,315,244,784.56
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	00.00	10,845,823.53
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	00.00	10,845,823.53
3121	Төгрөг	00.00	10,845,823.53
31213	Арилжааны банк дахь харилцах	00.00	10,845,823.53
33	АВЛАГА	00.00	1,259,066,261.03
335	Бусад авлага	00.00	1,259,066,261.03
3351	Байгууллагаас авах авлага	00.00	1,259,066,261.03
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	00.00	45,332,700.00
351	Түүхий эд материал	00.00	45,200,000.00
35110	Тусгай зориулалттай материал	00.00	45,200,000.00
354	Хангамжийн материал	00.00	132,700.00
35410	Бичиг хэргийн материал	00.00	7,800.00
35470	Бусад хангамжийн материал	00.00	124,900.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	00.00	2,077,011,709.26
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	00.00	2,077,011,709.26
392	Биет хөрөнгө	00.00	2,076,131,709.26
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	00.00	123,180,060.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	00.00	-4,814,051.83
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	00.00	1,000,000.00
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	00.00	1,172,300,000.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	00.00	-101,213,472.26
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	00.00	86,000.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	00.00	-21,500.01
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	00.00	885,881,340.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	00.00	-266,666.64
393	Биет бус хөрөнгө	00.00	880,000.00
39301	Програм хангамж	00.00	880,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	00.00	3,392,256,493.82
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	00.00	450,885.60
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	00.00	450,885.60
413	Өглөг	00.00	450,885.60
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	00.00	450,885.60
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	00.00	3,391,805,608.22
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	00.00	3,391,805,608.22
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	00.00	2,226,361,400.00
51101	Өмч: - төрийн	00.00	2,226,361,400.00
512	Хуримтлагдсан үр дүн	00.00	1,165,444,208.22
51220	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	1,165,444,208.22
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	00.00	3,392,256,493.82

2.2 Аудит хийсэн орлогын дэлгэрэнгүй тайлан

/Төгрөгөөр/

**Шинэ хөдөө хөгжил ОНӨХХТҮГ-ын 2020 оны санхүүгийн тайланд хийсэн
санхүүгийн тайлангийн аудит**

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	00.00	1,356,886,206.03
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	00.00	1,296,486,206.03
120	Нийтлэг татварын бус орлого	00.00	1,296,486,206.03
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	00.00	1,296,466,206.03
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	00.00	48,414,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	00.00	6,829,000.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	00.00	1,241,223,206.03
120009	Бусад орлого	00.00	20,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	00.00	60,400,000.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	00.00	60,400,000.00
1330	Төсвийн захирагчдаас	00.00	60,400,000.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	00.00	191,441,997.81
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	00.00	191,441,997.81
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	00.00	191,441,997.81
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	00.00	28,529,213.70
210101	Үндсэн цалин	00.00	28,529,213.70
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	00.00	3,193,571.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	00.00	3,193,571.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	00.00	1,600,657.90
210401	Бичиг хэрэг	00.00	586,800.00
210402	Тээвэр, шатахуун	00.00	1,013,857.90
2107	Томилолт, зочны зардал	00.00	1,014,500.00
210702	Дотоод албан томилолт	00.00	1,014,500.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	00.00	3,525,197.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	00.00	3,525,197.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	00.00	153,578,858.21
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	00.00	47,263,167.47
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	00.00	106,315,690.74
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	00.00	1,165,444,208.22
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	00.00	1,165,444,208.22

2.3 Аудит хийсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээн ий нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Бусад	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C01	2013 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	2,226,361,400.00	00.00	00.00	00.00	2,226,361,400.00
D08	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	1,165,444,208.22	00.00	1,165,444,208.22
D09	2015 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,226,361,400.00	00.00	1,165,444,208.22	00.00	3,391,805,608.22

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/Төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	00.00	96,819,945.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	00.00	36,419,945.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	00.00	36,419,945.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	00.00	36,399,945.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	00.00	29,570,945.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	00.00	6,829,000.00
120009	Бусад орлого	00.00	20,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	00.00	60,400,000.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	00.00	60,400,000.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	00.00	60,400,000.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	00.00	85,088,775.10
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	00.00	85,088,775.10
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	00.00	85,088,775.10
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	00.00	28,078,328.10
210101	Үндсэн цалин	00.00	28,078,328.10
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	00.00	3,193,571.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	00.00	3,193,571.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	00.00	2,553,157.00
210401	Бичиг хэрэг	00.00	805,500.00
210402	Тээвэр, шатахуун	00.00	1,547,657.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	00.00	200,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	00.00	1,014,500.00
210702	Дотоод албан томилолт	00.00	1,014,500.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	00.00	3,552,109.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	00.00	3,552,109.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	00.00	46,697,110.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	00.00	46,697,110.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	00.00	11,731,169.90
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	00.00	880,000.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	00.00	880,000.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	00.00	880,000.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	00.00	880,000.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	00.00	-880,000.00
25	Санхүүгийн үйл ажиллагааны зардал	00.00	5,346.37
250005	Төлсөн ногдол ашиг	00.00	5,346.37
7	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	00.00	-5,346.37
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	00.00	10,845,823.53
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	00.00	10,845,823.53

3.Аудитын тайлан

3.1. Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.8-д заасан бүрэн эрхийн хүрээнд Шинэ хөдөө хөгжил ОНӨААТҮГ-ын 2020 оны санхүүгийн тайланд хийсэн аудитын тайлан, дүгнэлтийг захирал Ш.Өлзийхутаг танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд шалгагдагч этгээдийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтад хийсэн үнэлгээ, аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл,

анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал бүхий аудитын дүгнэлт түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан толилуулав.

Аудитын тайланд шалгагдагч этгээдэд авлага өглөг барагдуулаагүй, татвар, нийгмийн даатгалын шимтгэл илүү шилжүүлсэн, өвс хүлээлцсэн акт үйлдээгүй зэрэг талаар өгсөн зөвлөмжүүдийг менежментийн захидалд тусгасан болно.

Аудитыг 2021 оны 02 дугаар сарын 25-наас 2021 оны 03 дугаар сарын 15-ны хооронд Төрийн аудитын газрын аудитор Б.Энхтөр хариуцаж хэрэгжүүлэв.

Шинэ хөдөө хөгжил ОНӨААТҮГ-ын 2020 оны санхүүгийн тайланг Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2021 оны 01 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 03 дугаар бүхий албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй

Байгууллагын улсын бүртгэлийн гэрчилгээнд орон нутгийн өмчит аж ахуйн тооцоот үйлдвэрийн газар гэсэн статустай байна. Өмчийн 100 хувийг орон нутаг эзэмшиж байна.

Хөдөө аж ахуйн чиглэлийн техник, технологийг иргэдэд түрээслэх болон эргэн төлөгдөх хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр олгож иргэдийг өмчтэй болгох зорилготой, дүрэмд тус байгууллагын үйл ажиллагааны чиглэлийг дараах байдлаар тодорхойлжээ. Үүнд:

- Хүнс, хөдөө аж ахуйн салбарын төсөл хөтөлбөр хэрэгжүүлэх

Байгууллага тайлант хугацаанд байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд мөрддөг хууль, тогтоомж, бодлого, журамд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

- Төсвийн тухай хууль
- Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль
- Хөдөлмөрийн тухай хууль
- Компани тухай хууль
- Татварын тухай хууль
- Нийгмийн даатгалын тухай хууль
- Иргэний тухай хууль
- МУЗЗНДНТУ тухай хууль

3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт

Шинэ хөдөө хөгжил ОНӨААТҮГ нь санхүүгийн тайлангаа Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Компанийн тухай хууль болон СТОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв бэлтгэх үүрэгтэй.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцсэн байна.

Тайлант онд тус байгууллагын 2020 оны санхүүгийн үйл ажиллагаанд Санхүүгийн хяналт аудитын алба дотоод аудит, хяналт шалгалт хийсэн байна.

3.4. Материаллаг байдал

Аудитыг төлөвлөх болон гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2 сонгож, эрсдэлийн түвшинг “дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын хувь хэмжээг 2 хувиар тогтоосон.

Төлөвлөлтийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшинг 2020 оны санхүүгийн тайлангийн зардлын 1251.3 сая төгрөгөөс 2 хувиар буюу 25.02 сая төгрөгөөр материаллаг байдлыг тооцсон.

Гүйцэтгэлийн үе шатанд өөрчлөх шаардлагагүй гэж үзлээ.

Гүйцэтгэлийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшинг тайлант оны санхүүгийн тайлангийн суурь үзүүлэлт зардлын 191.4 сая төгрөгөөс 1 хувиар тооцож 1.9 сая төгрөгөөр тогтоолоо.

3.5. Санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүд

Шинэ хөдөө хөгжил ОНӨААТҮГ-ын 2020 оны санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 0 сая төгрөгөөр буюу 100 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө		10845823.53	10845823.53
Авлага		1259066261.03	1259066261.03
Урьдчилгаа			
Бараа материал		45332700	45332700
Үндсэн хөрөнгө		2077011709.26	2077011709.26
Нийт хөрөнгийн дүн		3392256493.82	3392256493.82
Өр төлбөр		450885.60	450885.60
Эздийн өмч		2226361400	2226361400
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн		3392256493.82	3392256493.82

Өмнөх оны үзүүлэлтээс мөнгөн хөрөнгө, авлага, урьдчилж гарсан зардал, бараа материал, үндсэн хөрөнгийн дансдад материаллаг өөрчлөлт гарсан байна. Тухайлбал:

Мөнгөн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 10.8 сая төгрөг болж 10.8 сая төгрөгөөр өссөн нь авлага барагдуулсан шалтгаалжээ. Энэ нь хөрөнгө нэмэгдсэн байна.

Авлага дансны үлдэгдэл 1259.06 сая төгрөг болж 1259.06 сая төгрөгөөр өссөн нь эргэлтийн хөрөнгийг иргэдэд түрээслүүлж орлого олох шалтгаалжээ. Авлага дансны үлдэгдэлд 2020 онд шинээр үүссэн, он удаан жил болсон хувь хүнээс авлага байхгүй байна.

Нийт авлагаас барагдах боломжгүй эрсдэлтэй авлага байхгүй байна.

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 45.3 сая төгрөг болж 45.3 сая төгрөгөөр өссөн нь бичиг хэрэг, бусад хангамжийн материал болон тусгай зориулалтын материал шалтгаалжээ.

Тайлант онд худалдан авалтаар 0.9 сая төгрөг, ХХААГ-раас үнэ төлбөргүй хүлээн авсан 534.2 сая төгрөгийн ХАА тоног төхөөрөмж, малын байр, үжлийн мал, сүү хөргөлтийн танк зэрэг хөрөнгөөр нэмэгдсэн байна.

Бараа материалын дансны үлдэгдэлд 2020 онд худалдаж авсан ашиглалтгүй 45.0 сая төгрөгийн гүн хөлдөөсөн хиймэл хээлтүүлгийн үр бараа материал байна. Энэ нь хөрөнгийн үр өгөөж муу байна.

Оны эцэст 15.9 сая төгрөгийн түлш шатахуун, сэлбэг хэрэгсэл, бичиг хэрэг, аж ахуйн худалдан авалт хийж бараа материалын нөөц үүсгэсэн нь үйл ажиллагааг хэвийн явуулахад ашигласан байна.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 2183.3 сая төгрөг болж 2183.3 сая төгрөгөөр өссөн нь байгууллага оршин тогтноход хөрөнгийн эх үүсвэр шалтгаалжээ. Үндсэн хөрөнгийн данс нь Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 2182.4 сая, Шинэ хөдөө төсөл хөтөлбөрийн нэгжээс 2181.4 сая, Булган аймгийн Эрүүл мэндийн газраас үнэ төлбөргүй шилжиж ирсэн 1 сая, өөрийн хөрөнгөөр худалдан авсан 0.9 сая төгрөгийн хөрөнгөөр нэмэгдсэн байна.

Биет бус хөрөнгө 0.9 сая төгрөг болж 0.9 сая төгрөгөөр өссөн нь санхүүгийн программ худалдан авсан шалтгаалжээ.

Өр төлбөр дансны үлдэгдэл 0.4 сая төгрөг болж 0.4 сая төгрөгөөр өссөн нь Татварт ХХОАТ дутуу шилжүүлсэн шалтгаалжээ.

Эздийн өмч дансны үлдэгдэл 2226.4 сая төгрөг болж 2226.4 сая төгрөгөөр өссөн нь үндсэн хөрөнгө орлогот авсан шалтгаалжээ. Үүнд:

- Төрийн өмчийн дансны үлдэгдэл 2226.4 сая төгрөг болж 2226.4 сая төгрөгөөр өссөн нь аймгийн ИТХ-ын тэргүүлэгчдийн 2020 оны 05 дугаар сарын 20-ны өдрийн 41 дүгээр тогтоолын 1 дүгээр хавсралт үндэслэлээр нэмэгдүүлж бүртгэснээс шалтгаалсан байна.

Тайлант үеийн хуримтлагдсан ашиг 1165.4 сая төгрөг болж 1165.4 сая төгрөгөөр өссөн нь эргэлтийн хөрөнгийг авлагаар тусгасан шалтгаалжээ.

3.6. Зорилтот түвшний төлөвлөлт, гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 3, 20 дугаар зүйлийн 1.3-д заасны дагуу Шинэ хөдөө хөгжил ОНӨААТҮГ-ын гүйцэтгэх захирал нь байгууллагын үйлдвэрлэл, санхүүгийн төлөвлөгөө боловсруулж, зохих байгууллагаар батлуулж, биелэлтийг хангах үүрэгтэй.

Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн 2020 оны 05 дугаар сарын 27-ны өдрийн 02 дугаар тогтоолоор Шинэ хөдөө хөгжил ОНӨААТҮГ-ын 2020 оны эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлт, зорилтот түвшин, хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөг баталсан байна. Тайлант оны нийт орлогыг 222.6 сая төгрөгөөр, нийт зардлыг 62.8 сая төгрөгөөр, ашиг 160.0 сая төгрөгөөр тогтоосон байна.

Гүйцэтгэлээр 96.8 сая төгрөгийн орлого бүрдүүлж, 86.1 сая төгрөгийн зардал гарган, 11.0 сая төгрөгийн ашигтай ажилласан байна. Орлогын эх үүсвэр нь хүлэмж, Нөөцийн өвс бүрдүүлэлт, павильон, чацарганы орлогоос бүрджээ. Улсын төсвөөс 60.4 сая, үндсэн болон туслах үйл ажиллагааны орлогоос 36.4 сая төгрөгийн орлого бүрдсэн байна.

Хүснэгт 1. 2020 оны эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлт, зорилтот түвшин

/сая төгрөг/

№	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	2019 оны гүйцэтгэл	2020 оны		Зөрүү	Хувь
				Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл		
1	Үйлдвэрлэлийн үндсэн үзүүлэлт			222.6	96.8	125.6	56
	Түрээсийн орлого			222.6	36.4	186	16
	Дотоод санхүүжилтийн орлого				60.4	60.4	-100
2	Нийт орлого						

	Үүнээс: Цэвэр борлуулалт						
3	Нийт зардал			62.8	85.1	-22.3	36
	Үүнээс:						
	а) Борлуулсан бүтээгдэхүүний өртөг						
	б) Ерөнхий ба удирдлагын зардал			56.6	34.8	21.8	38
	в) Хөрөнгө оруулалт их засвар			6.2	50.2	-44.0	-71
4	Цэвэр ашиг, алдагдал						

Үйлдвэрлэлийн үндсэн үзүүлэлтүүдийн биелэлт, гүйцэтгэлийн шалтгаан нөхцөлийг үзүүлэлт бүрээр товч, тодорхой бичих.

Нийт орлогын гүйцэтгэл 96.8 сая төгрөг болж төлөвлөснөөс 125.6 сая төгрөг буюу 56 хувиар давж тасарсан нь чацаргана, хүлэмжийн түрээсийн орлого дутуу төлөгдсөн зэрэг шалтгаанаас голлон нөлөөлсөн байна.

Нийт зардлын гүйцэтгэл 85.1 сая төгрөг болж, төлөвлөснөөс 22.3 сая төгрөг буюу 36 хувиар илүү гүйцэтгэлтэй байна. Энэ нь төлөвлөгөөнд тусгагдаагүй нөөцийн өвс бэлтгэх санхүүжилт авсан гол нөлөө үзүүлсэн байна.

Тайлант онд цэвэр ашиг 160 сая төгрөг болж, төлөвлөснөөс 150.0 сая төгрөгөөр дутуу байгаа нь чацаргана тариалалт муу байгаа тул иргэд түрээсийн төлбөрөө төлөөгүй 99.4 хувиар дутуу биелсэн, зардал 36 хувиар нэмэгдсэн тус тус шалтгаалж байна.

Эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлт, зорилтот түвшний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг үйлдвэрлэлийн үндсэн үзүүлэлт, орлого, зардлын зүйлс тус бүрээр харуулсан мэдээллийг энэ тайлангийн 4.5-д харуулав. Орлого зарлагын төвлөрүүлэх төлөвлөгөө батлаагүй байна.

3.7. Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, үйл ажиллагаа

Төлөөлөн удирдах зөвлөл нь хуульд заасны дагуу Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар, Аймгийн ТУЗ нь 9 хүний бүрэлдэхүүнтэй үйл ажиллагаагаа явуулж байна. Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн хурлыг 2020 онд 3 удаа зохион байгуулж 10 асуудлуудыг хэлэлцэж шийдвэрлэсэн байна.

2020 онд ТУЗ-ийн үйл ажиллагаа, засаглалтай холбоотой журмыг шинээр боловсруулж, нийт 1 журмыг ТУЗ-ийн 2020 оны 03 дугаар тогтоолоор баталжээ.

3.8. Шилэн дансны мэдээлэл

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Шилэн дансны цахим хуудсанд тайлант хугацаанд оруулбал зохих 145 мэдээллээс 35 мэдээллийг хугацаанд нь, 0 мэдээллийн хугацаа болоогүй, 110 мэдээллийг хугацаа хоцроож, 4 мэдээллийг байршуулаагүй байна.

3.9. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Шинэ хөдөө хөгжил ОНӨААТҮГ нь 2020 оны 04 дүгээр сараас үйл ажиллагаа явуулж эхэлсэн. Иймд өмнөх онд санхүүгийн тайлан гаргаагүй байна.

Хүснэгт 2. Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

/сая.төг/

Үзүүлэлт	Өмнөх оны илрүүлэлт		Биелэлт		Гүйцэтгэлийн хувь
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	
Акт	0	0	0	0	0
Албан шаардлага	0	0	0	0	0
Зөвлөмж	0	0	0	0	0
Нийт дүн	0	0	0	0	0

3.10. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 1307.1 сая төгрөгийн алдаа зөрчил илэрснээс, 46.09 сая төгрөгийн зөрчилд 2 албан шаардлага хүргүүлж, 1261.01 сая төгрөгийн алдаа зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх 9 зөвлөмж өглөө.

Залруулсан алдаа

Аудитаар нягтлан бодох бүртгэлийн бичилт, тооцоолол болон тайлагналын алдаатай дараах залруулгыг санхүүгийн тайланд тусгаж, баталгаажуулав. Үүнд:

1. Залруулсан алдаа зөрчилгүй.

Төлбөрийн акт, албан шаардлага

1. Төлбөрийн акт тавигдаагүй.

3.11. Балансын дараах үйл явдал болон дараагийн аудитаар авч үзэх анхаарал татахуйц бусад чухал асуудлууд

Шинэ хөдөө-хөгжил ОНӨААТҮГ нь иргэдэд үржлийн мал, тоног төхөөрөмж түрээслэх болон эргэн төлөгдөх хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр олгож иргэдийг өмчтэй болгох зорилготой ОНӨААТҮ-ны байгууллага юм. Тус байгууллагаас хэрэгжиж байгаа арга хэмжээгээр дамжуулан мал, тоног төхөөрөмж, хүлэмж худалдан авч байгаа боловч эргэн төлөгдөх хуваарийн дагуу иргэдээс төлбөр гүйцэд орж ирэхгүй авлага үүсч байна. Тайлант оноос үзэхэд хүлэмжийн төлбөр 9.6 сая төгрөг дутуу төлөгдсөн.

Шинэ хөдөө-хөгжил ОНӨААТҮГ нь дотоод хяналт ажиллаагүй тул өр авлага үүс ч тооллого болон тооллогоор хүлээн авсан гүн хөлдөөсөн үр зэрэг эргэлтийн хөрөнгийг тоо ширхгээр хүлээн аваагүй байна. Мөн Нийгмийн даатгалын шимтгэл, ХХОАТ-ыг илүү шилжүүлсэн, анхан шатны баримтын бүрдэлгүй, хяналтгүй тээвэр шатахуун зарцуулсан зэрэг алдаа зөрчил нь анхаарал татахуйц асуудал болоод байна.

4. Менежментийн захидал

Менежментийн захидалд цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлоор нь эрэмбэлэн үзүүлэв. Үүнд:

1. Авлагын данстай холбоотой асуудал

1.1. Илрүүлэлт: ХХОАТ-ын хөнгөлөлтийг 10 сараар бодох байсанг 12 сараар тооцож олгосон. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8 дах заалтыг хангахгүй байна.

1.2. Эрсдэл:
НББ-ийн тухай хуулийн холбогдох дүрэм журам зөрчигдөх, тайлан тэнцэл буруу илэрхийлэгдэх

1.3. Өгсөн зөвлөмж
Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8 дах заалтыг хангаж ажиллах.

1.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:
Аудитаар илэрсэн энэхүү алдаа, зөрчил дутагдлыг төсвийн захирагч хүлээн зөвшөөрсөн.

2. Авлагын данстай холбоотой асуудал

2.1. Илрүүлэлт: Нийгмийн даатгалын шимтгэл илүү шилжүүлсэн. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8 дах заалтыг хангахгүй байна.

2.2. Эрсдэл:
НББ-ийн тухай хуулийн холбогдох дүрэм журам зөрчигдөх, тайлан тэнцэл буруу илэрхийлэгдэх

2.3. Өгсөн зөвлөмж:
Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8 дах заалтыг хангаж ажиллах.

2.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:
Аудитаар илэрсэн энэхүү алдаа, зөрчил дутагдлыг төсвийн захирагч хүлээн зөвшөөрсөн.

3. Орлогын данстай холбоотой асуудал

3.1. Илрүүлэлт: Хутаг-Өндөр сумын Цагаан булан дахь чацаргана талбайн худаг үзэх ажлаар явсан 59.5 мянган төгрөгийн шатахууныг нярвын тайланд орлого аваагүй байна.

3.2. Эрсдэл:
НББ-ийн тухай хуулийн холбогдох дүрэм журам зөрчигдөх, тайлан тэнцэл буруу илэрхийлэгдэх

3.3. Өгсөн зөвлөмж:
Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3 дах заалт, 6.3.1, 6.3.2, 6.3.3 дах заалтыг хангаж ажиллах

3.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:
Аудитаар илэрсэн энэхүү алдаа, зөрчил дутагдлыг төсвийн захирагч хүлээн зөвшөөрсөн.

4. Анх шатны баримтын бүрдэлтэй холбоотой асуудал

4.1. Илрүүлэлт: Хадлан бэлтгэхэд Хувь хүнээс 630 л түлш худалдаж авсан зарлагдсан нотлох баримтгүй

4.2. Эрсдэл:

НББ-ийн тухай хуулийн холбогдох дүрэм журам зөрчигдөх, тайлан тэнцэл буруу илэрхийлэгдэх

4.3. Өгсөн зөвлөмж:

Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.6, 13.7 дах заалтыг хангаж ажиллах

4.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:

Аудитаар илэрсэн энэхүү алдаа, зөрчил дутагдлыг төсвийн захирагч хүлээн зөвшөөрсөн.

5. Анх шатны баримтын бүрдэлтэй холбоотой асуудал

5.1. Илрүүлэлт: Өвс бэлтгэж аймгийн Нөөцийн газрын хашаанд буулгахад өгч авсан хүлээлцсэн акт үйлдээгүй

5.2. Эрсдэл:

НББ-ийн тухай хуулийн холбогдох дүрэм журам зөрчигдөх, тайлан тэнцэл буруу илэрхийлэгдэх

5.3. Өгсөн зөвлөмж:

Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.6, 13.7 дах заалтыг хангаж ажиллах

5.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:

Аудитаар илэрсэн энэхүү алдаа, зөрчил дутагдлыг төсвийн захирагч хүлээн зөвшөөрсөн.

6. Анх шатны баримтын бүрдэлтэй холбоотой асуудал

6.1. Илрүүлэлт: Татварын хэлтэст ажилчидтай холбоотой 450.8 мянган төгрөг өглөгтэй байна

6.2. Эрсдэл:

НББ-ийн тухай хуулийн холбогдох дүрэм журам зөрчигдөх, тайлан тэнцэл буруу илэрхийлэгдэх

6.3. Өгсөн зөвлөмж:

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8 дах заалтыг хангаж ажиллах.

6.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:

Аудитаар илэрсэн энэхүү алдаа, зөрчил дутагдлыг төсвийн захирагч хүлээн зөвшөөрсөн.

7. Авлагын данстай холбоотой асуудал

7.1. Илрүүлэлт: Тайлант онд үүссэн эргэлтийн хөрөнгө буюу чацарганы суулгац, Хашаа, дуслын усалгааны систем, хүлэмж 2020 онд эргэн төлөгдөх хуваарийн дагуу хийгдэх байсан боловч хийгдээгүй үлдэгдэл 9630.0 мянган төгрөг, услалтын систем, зөгийн бүлийн дагалдах хэрэгслийг иргэдэд түрээсээр олгож авлагаар бүртгэсэн байна.

7.2. Эрсдэл:

НББ-ийн тухай хуулийн холбогдох дүрэм журам зөрчигдөх, тайлан тэнцэл буруу илэрхийлэгдэх

7.3. Өгсөн зөвлөмж:

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8 дах заалтыг хангаж ажиллах.

7.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:

Аудитаар илэрсэн энэхүү алдаа, зөрчил дутагдлыг төсвийн захирагч хүлээн зөвшөөрсөн.

8. Дотоод хяналттай холбоотой асуудал

8.1. Илрүүлэлт:

Дотоод хяналтгүй тул тайлант онд дотоод хяналт хийгээгүй байна.

8.2. Эрсдэл:

НББ-ийн тухай хуулийн холбогдох дүрэм журам зөрчигдөх, тайлан тэнцэл буруу илэрхийлэгдэх

8.3. Өгсөн зөвлөмж:

Засгийн газрын 2011 оны 311 дүгээр тогтоол “Дотоод хяналт шалгалтыг зохион байгуулах журам”-ыг хэрэгжүүлж ажиллах

8.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:

Аудитаар илэрсэн энэхүү алдаа, зөрчил дутагдлыг төсвийн захирагч хүлээн зөвшөөрсөн.

9. Шилэн данстай холбоотой асуудал

9.1. Илрүүлэлт:

145 мэдээлэл оруулахаас 110 мэдээлэл хугацаа хоцроож мэдээлсэн.

9.2. Эрсдэл:

НББ-ийн тухай хуулийн холбогдох дүрэм журам зөрчигдөх, тайлан тэнцэл буруу илэрхийлэгдэх

9.3. Өгсөн зөвлөмж:

Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.3 дах заалтыг хангаж ажиллах

9.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:

Аудитаар илэрсэн энэхүү алдаа, зөрчил дутагдлыг төсвийн захирагч хүлээн зөвшөөрсөн.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2021 оны 05 дугаар сарын 25-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт

Огноо:	Аудитын нэр:	Шинэ хөдөө-хөгжил ОНӨААТҮГ 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайланд хийсэн аудит	Аудитын код:
2021			САГ-2021/6/СТА-ТӨҮГ
Шалгагдсан байгууллагын нэр:	Шинэ хөдөө-Хөгжил ОНӨААТҮГ		Сая төгрөг

№	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн	Аудитын байгууллагаас гаргасан шийдэл	Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
			Нэр	Албан тушаал	Овог нэр
	1	2	3	4	5
1	ХХОАТ-ын хөнгөлөлтийг 10 сараар бодох байсныг 12 сараар тооцож олгосон.	89.9	Зөвлөмж	Захирал нягтлан бодогч	Ш.Өлзийхутаг Д.Ганцэцэг
2	Нийгмийн даатгалын шимтгэл илүү шилжүүлсэн	78.3	Зөвлөмж	Захирал нягтлан бодогч	Ш.Өлзийхутаг Д.Ганцэцэг
3	Хутаг-Өндөр сумын Цагаан булан дахь чацарганы талбайн худаг үзэх ажлаар явсан 59.5 мянган төгрөгийн шатахууныг нярвын тайланд орлого аваагүй байна.	59.5	Зөвлөмж	Захирал нягтлан бодогч	Ш.Өлзийхутаг Д.Ганцэцэг

4	Хадлан бэлтгэхэд Хувь хүнээс 630 л түлш худалдаж авсан зарлагдсан нотлох баримтгүй	1272.6	Зөвлөмж	Захирал нягтлан бодогч	Ш.Өлзийхутаг Д.Ганцэцэг
5	Өвс бэлтгэж аймгийн Нөөцийн газрын хашаанд буулгахад өгч авсан хүлээлцсэн акт үйлдээгүй	0	Зөвлөмж	Захирал нягтлан бодогч	Ш.Өлзийхутаг Д.Ганцэцэг
6	Татварын хэлтэст ажилчидтай холбоотой 450.8 мянган төгрөг өглөгтэй байна	450.8	Зөвлөмж	Захирал нягтлан бодогч	Ш.Өлзийхутаг Д.Ганцэцэг
7	Тайлант онд үүссэн эргэлтийн хөрөнгө буюу чацарганы суулгац, Хашаа, дуслын усалгааны систем, хүлэмж 2020 онд эргэн төлөгдөх хуваарийн дагуу хийгдэх байсан боловч хийгдээгүй үлдэгдэл 9630.0 мянган төгрөг, услалтын систем, зөгийн бүлийн дагалдах хэрэгслийг иргэдэд түрээсээр олгож авлагаар бүртгэсэн байна.	1259066.2	Зөвлөмж	Захирал нягтлан бодогч	Ш.Өлзийхутаг Д.Ганцэцэг
8	Дотоод хяналтгүй тул тайлант онд дотоод хяналт хийгээгүй байна.	0	Зөвлөмж	Захирал нягтлан бодогч	Ш.Өлзийхутаг Д.Ганцэцэг
9	145 мэдээлэл оруулахаас 110 мэдээлэл хугацаа хоцроож мэдээлсэн	0	Зөвлөмж	Захирал нягтлан бодогч	Ш.Өлзийхутаг Д.Ганцэцэг
10	Замын хуудас, орлого зарлагын баримт байгаа боловч түлш шатахууны зарцуулалтын нотлох баримтгүй Е-баримт болон талоны үлдэх хувь байхгүй	1098.1	Албан шаардлага	Захирал нягтлан бодогч	Ш.Өлзийхутаг Д.Ганцэцэг
11	Гүн хөлдөөсөн үрийг 6000 ш гэж хүлээн авсан боловч хээлтүүлэгчийн хөлдөөсөн үрийг тоо ширхгээр тоолж хүлээн аваагүй	45000	Албан шаардлага	Захирал нягтлан бодогч	Ш.Өлзийхутаг Д.Ганцэцэг
ДҮН		1307115.4			

АУДИТЫН ТАЙЛАНГ ХЯНАСАН:

ГАЗРЫН ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Д.АНХБАЯР

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

Ж.ЭНХЦООДОЛ

БОЛОВСРУУЛСАН:

АУДИТОР

Б.ЭНХТӨР